

DE STILEN GAAT DUURZAAM

ENERGIE IN GASTVRIJHEID

noorderbreedte

■ persoonlijke zorg
& wooncomfort

De Stilen:
ook facilitair
een belevenis

CONTACT TUSSEN
DE BEWONERS
EN KINDEREN
BRENGT MEER LEVEN
IN DE STILEN

Diverse
duurzame
technieken

De
mannen
in de
bouwput

www.destilen.nl

DE STILEN GAAT DUURZAAM

3	Voorwoord	18	‘Ik krijg energie van onverwachte dingen op mijn pad’
4	Extra duurzame maatregelen	19	‘Het geeft veel energie om wat voor een ander te kunnen betekenen’
5	De Stilen: ook facilitair een belevenis	20	De mannen in de bouwput
8	Contact tussen bewoners en kinderen brengt meer leven in De Stilen	22	Teamtraining Kleinschalige zorg
9	Duurzame Stilen in de visie van de architect	23	‘Werken aan aandacht en gastvrijheid’
10	De Stilen vangt hemelwater op en hergebruikt oude materialen	24	Duurzaam aan de slag met het zorgleefplan!
11	De Stilen isoleert vloeren, muren, daken en beglazing	26	‘Net als thuis, maar dan anders’
12	Diverse duurzame technieken	28	De ouderen in De Stilen lezen veel
13	ITBB trots op duurzaam gebouw	29	Bewegen volgens MH - Kinaesthetics
14	Cliënten blij met hun zorgappartement	30	Milieuweetjes
16	Overzichtstekening		

DE STILEN GAAT DUURZAAM

VOORWOORD FRANCA ROEELEVEN

‘De Stilen, daar krijg je energie van! Duurzame energie wel te verstaan!’

Voor u ligt de nieuwe uitgave over de voortgang van ‘De Stilen bouwt’. De laatste uitgave dateert uit november 2009, bij het slaan van de eerste paal. Tussentijds is er al veel gebeurd. We staan voor een tweede oplevering en de laatste restanten van de oude bouw worden vanaf 5 december gesloopt. De verwachte oplevering is eind 2012.

Deze uitgave houdt een combinatie in van iets vertellen over de duurzame wijze waarop De Stilen is gebouwd, en een toelichting geven op enkele beleidsitems voor 2012. Interviews met de mensen die dagelijks bij de bouw betrokken zijn geven de lezer een indruk van hoe er gebouwd wordt. Ook de gebruikers zijn aan het woord. U krijgt een indruk van een team betrokken mensen dat ervoor zorgt dat het multifunctionele centrum straks een herkenbaar punt is voor wonen, zorg en welzijn voor alle eilanders op Terschelling. Het motto van dit magazine is duurzaamheid, en: waar krijgen we energie van?

Bij duurzame energie denk je meteen aan spaarlampen, windmolens, elektrische auto’s... alles om ons milieu te verbeteren. Letterlijk staat duurzaam voor blijvend, gedegen, aanhoudend. Duurzame energie betekent dus eigenlijk goede energie voor de lange termijn. Nu investeren, zodat we straks ook nog goede energie hebben. Daar hebben wij in De Stilen wel oren naar! De Stilen investeert graag in duurzame energie. Dus niet alleen voor onze huidige bewoners en medewerkers, maar ook om een goede kwaliteit van leven voor komende generaties te kunnen realiseren en kwaliteit op de lange termijn te kunnen waarborgen. Gedegen. Blijvend.

Duurzaamheid gaat in De Stilen om evenwicht tussen drie dimensies:

- Ecologisch: bewust omgaan met natuur, milieu en energie.
- Economisch: behouden en versterken van de positie en kwaliteit van De Stilen.
- Sociaal: het bevorderen van de leefbaarheid in en om De Stilen voor bewoners van nu en in de toekomst. Maar we bouwen ook voor een prettige werkomgeving voor medewerkers en vrijwilligers.

En met de nieuwbouw van De Stilen koersen we met de wind in de zeilen op deze doelen! We hebben bijna een prachtig nieuw gebouw dat mede dankzij de subsidie van het Waddenfonds ook duurzaam is. Klimaatbeheersing, driedubbeldik glas en nog veel meer om deze drie items te realiseren. Hoe we dit hebben gedaan leest u ook in deze brochure. Ik krijg er energie van als we na een periode van overleg weer aan de slag kunnen en we de gemaakte afspraken kunnen gaan uitvoeren. Als na het hijsen van de zeilen de wind ze eindelijk doet bollen en we weer volle kracht vooruit gaan!

Duurzame zorg leveren vergt natuurlijk meer dan een duurzaam gebouw. Want het gaat tenslotte ook om de inhoud van dat gebouw, de mensen die erin wonen en werken. We willen natuurlijk dat al die mensen zich prettig voelen in zijn of haar nieuwe leef- of werkomgeving. Daar steken we ook energie in. En daar krijgen we weer energie van! Zo gaan ook wij, net als een spaarlamp, lekker lang mee. Lekker duurzaam dus!

Franca Roeleven, locatiemanager De Stilen

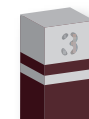
November 2011

Colofon

Dit magazine is een uitgave van De Stilen op Terschelling | **Ontwerp en vormgeving** Groot Haar + Orth, Leeuwarden

Omslagfoto's Gerrit Bart Volgers | **Teksten** Franca Roeleven, Architectenbureau De Haan en Paul Schuringa (Afdeling Voorlichting en Communicatie, Noorderbreedte) | **Eindredactie** Paul Schuringa | **Fotografie** Gerrit Bart Volgers, Sjoukje de Vries, Franca Roeleven, Jan Edwin Geertsma, Gerrit van Goor, Paul Schuringa, Marten Aukes, Heldoorn Ruedisulj Architecten | **Druk** Grafisch Bedrijf Hellinga, Leeuwarden | **Oplage** 1.000 exemplaren.

Aan de inhoud van dit magazine kunnen geen rechten worden ontleend.

PIER ATTEMA,
BOUWMANAGER VASTGOEDBEDRIJF
ZORGGROEP NOORDERBREEDTE

Extra duurzame maatregelen voor De Stilen

De Stilen: ook facilitair een belevenis!

De Keuken, foto: Gerrit van Goor

‘Mede door de bijdrage uit het Waddenfonds en de cofinanciering door de Provincie Fryslân is De Stilen het eerste grootschalige nieuwbouwproject op Terschelling dat hiermee een voorbeeldfunctie heeft voor toekomstige bouwprojecten op de Waddeneilanden,’ aldus Pier Attema, bouwmanager Zorggroep Noorderbreedte. Het project voldoet aan het criterium “Een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied”.

‘Eigenlijk was het hele bouwplan van De Stilen al klaar toen de gemeente Terschelling liet weten dat wij het project zouden moeten aanmelden voor subsidie bij het Waddenfonds’, vertelt Pier Attema. ‘Voor de gemeente Terschelling past dit goed in de ambitie van de gemeente om op langere termijn zelfvoorzienend te worden op het gebied van energie. Omdat de techniek van De Stilen al was uitgedacht en uitgewerkt door Royal Haskoning, de technisch adviseur voor het project, betekende dit verzoek nogal wat voor het plan. Dit betekende een totaal nieuw ontwerp van de installaties.’

‘In vroeg stadium overleg over omgevingsplan’

Noorderbreedte zag hierin echter de kans om De Stilen als eerste Noorderbreedtelocatie met extra duurzame maatregelen te realiseren. Hetgeen prima past binnen het beleid van Noorderbreedte om duurzaamheid in bouwen te verankeren. Attema: ‘Na indiening van de projectaanvraag is de goedkeuring door het ministerie van VROM verkregen. Het project voldoet aan het criterium “Een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied”. Bovendien vond de adviescommissie het bijzonder dat een zorgpartij bereid is mee te investeren in het terugbrengen van het energieprestatiecoëfficiënt onder de wettelijk norm.’

‘Subsidie bij het Waddenfonds’

Als derde financier heeft de provincie Fryslân toegezegd een bijdrage te leveren voor de extra maatregelen om De Stilen duurzaam te bouwen. Mede door de bijdrage uit het Waddenfonds en de cofinanciering door de Provincie Fryslân is De Stilen het eerste grootschalige nieuwbouwproject op Terschelling dat hiermee een voorbeeldfunctie heeft voor toekomstige bouwprojecten op de Waddeneilanden.

‘Duurzaamheid is niet alleen van belang voor het gebouw, de eigenaar en de bewoners en medewerkers van het gebouw’, aldus de bouwmanager. ‘Bij het ontwerp van De Stilen is al in een vroeg stadium in overleg met de gemeente Terschelling ook een plan gemaakt voor de omgeving. Deze is immers voor de gehele Terschellinger’ gemeenschap van grote waarde. Voor de omgeving is een plan gemaakt om De Stilen samen met het nieuwe gemeentehuis landschappelijk in te bedden. Els van der Laan, landschapsarchitect van bureau Noordpeil uit Sneek, ontwikkelde het Duintuinplan. Er is een ontwerp ontstaan waarbij - ook hier weer op een duurzame wijze - een goede leefomgeving ontstaat. Door LED verlichting wordt een gezellige sfeer en een veilige openbare omgeving gerealiseerd, terwijl tegelijkertijd de parkeerproblemen zijn opgelost.’

De bouw van het multifunctioneel centrum De Stilen is bijna gereed. Om de laatste woningen en kantoren te bouwen nemen we nog vóór de Kerst 2011 afscheid van het nu nog bestaande laatste deel van De Stilen. Ons facilitair- en ons zorgteam staan in de startblokken om de bewoners en bezoekers een gastvrij verblijf te bieden. Een prachtig restaurant, een nieuwe kapsalon, een bibliotheek en een auditorium voor verschillende bijeenkomsten vormen naast de kleinschalige zorgwoningen en de appartementen het kloppend hart van De Stilen.

Trots op het team

Ondanks de bouwoplevering begin november 2011, bleven er nog tal van werkzaamheden over. Naast het inrichten van het hele multifunctionele centrum (MFC), moesten de bewoners en de volledige bedrijfsvoering verhuizen. Hoewel de sleutel van de nieuwbouw was verstrekt, waren er dagelijks nog aannemers aanwezig die plafonds openlegden en installaties afbouwden. Tussen deze bouwwerkzaamheden door bleven de keukens en de zorg doordraaien en hielden we het gebouw en de omgeving dagelijks zo goed als het kon schoon. Dit alles vergde veel van ons facilitair- en ons zorgteam. Achter de schermen zorgt de nieuwbouw soms voor hectische taferelen. Desondanks blijft iedereen er rustig onder en ziet iedereen het als een uitdaging. Daar mogen we met zijn allen best trots op zijn.

Nu het MFC over enkele weken in bedrijf wordt genomen biedt dit ons ook de kans de facilitaire bedrijfsvoering verder te optimaliseren en aan te sluiten op de veranderende vraag naar verschillende vormen van wonen, zorg en welzijn.

De facilitaire blik vooruit

De kleinschalige zorg (verpleeghuiszorg) bieden wij in de woningen zelf aan. Dit zal in de praktijk inhouden dat we de warme maaltijden in de huiskamers van de woningen vanuit de keukens verzorgen, het linnengoed op diverse plekken in de woning wassen en we het tijdstip van schoonmaken en de maaltijden enigszins afstemmen op de wensen van de bewoners en de medewerkers zelf. De facilitaire medewerkers zullen de woonbegeleiders hiervoor dagelijks in de gelegenheid stellen, door ze ondersteuning te bieden. Natuurlijk moeten we wel zorgen dat de voortgang en doelmatigheid van de zorg en dienstverlening voorop staan. Daarom hebben we een aantal aanpassingen voorgesteld. We bereiden de maaltijden zoals we gewend waren nog steeds centraal, maar wel met meer keuzevrijheid en variatie.

De beste
stuurlui werken
in De Stilen

De recreatiezaal, foto: Gerrit van Goor

De uitgiftebalie, foto: Gerrit van Goor

Tafeltje dekje

Tafeltje dekje wordt zoals voorheen opgehaald en rondgebracht door vrijwilligers. Daarnaast bieden we onze bewoners warme maaltijden aan via het restaurant of brengen wij de maaltijden dagelijks naar de kleinschalige zorgwoningen en houden deze in elke huiskamer warm totdat het kan worden uitgeserveerd. De broodmaaltijden en koffie bieden we in de huiskamers en in het restaurant aan. We proberen de bewoners van de appartementen zoveel mogelijk te stimuleren om in het restaurant gezellig koffie te komen drinken en elkaar te ontmoeten.

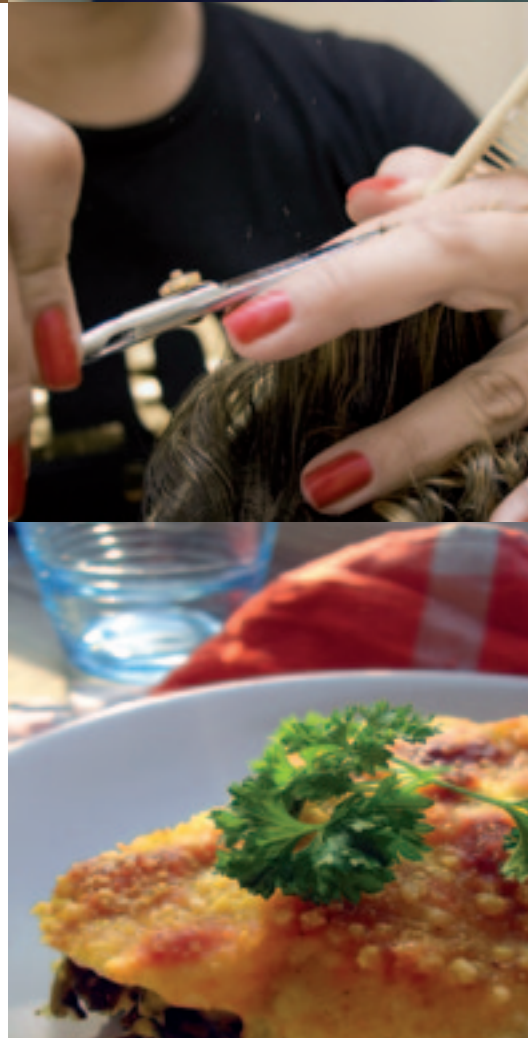
De kleinschalige woongroepen worden vanuit de centrale keuken bevoorradt via een boodschappenlijst. Het verse brood brengen we dagelijks langs. Het beleg en mogelijk ook desserts worden bewaard in de koelkast van elke huiskamer. De bewoners van de appartementen kunnen kiezen uit drie opties; zelf koken, eten in het restaurant of een maaltijd van Tafeltje Dekje ontvangen. Het restaurant is van 12.30 uur tot 13.30 uur geopend, dan worden aan een buffet de maaltijden geserveerd. De bewoner loopt langs het buffet en kan zelf een keuze maken uit het aanbod.

Creativiteit

Met de mogelijkheden die de nieuwe keuken ons biedt, zal ook de creativiteit van de koks meer of een andere invulling krijgen. Er wordt nog kritischer gekeken naar versheid en variatie van de voeding. Ook maken we opnieuw afspraken met leveranciers en wordt de voedingadministratie meer geautomatiseerd. Door het efficiënter indelen van de keuken en het proces worden handen vrijgemaakt om de kwaliteit en gastvrijheid nog meer dan voorheen voorop te stellen. De gasten worden gevraagd naar hun mening over de smaak en de gastvrijheid. Wij staan graag open voor hun suggesties en ideeën. Daarom zullen we regelmatig enquêtes houden.

Schoonhouden

Naast de voedingorganisatie wordt de hele woonomgeving van de appartementen, de kleinschalige woningen en het "Havenplein" schoongehouden. Vaak wordt er tijdens ontwerp en de bouw eerst gekeken naar esthetische vormgeving, variatie in materialen en kleurstelling. Na het gebouw te hebben ingericht treft de facilitair medewerker maar al te vaak een diversiteit in vloeren, meubilair en soms onbereikbare plekken aan. De ver-

schillende soorten vloerbedekking en materialen vragen om een andere schoonmaaktechniek en andere middelen. De medewerker moet zich hier op kunnen voorbereiden maar weet van tevoren niet wat de vervuilinggraad is in het gebouw. We hebben het dan nog niet eens over het bouwstof en de extra vervuilde inloop door het bouwverkeer.

Onze facilitaire dienst heeft gelukkig veel ervaring en speelt flexibel in op deze verbouwactiviteiten en op de wensen van bewoners. Het persoonlijk contact tussen bewoner en facilitair medewerker wordt gewaardeerd. De personele invulling blijft dan ook zoveel mogelijk hetzelfde als voorheen; ondanks de door de verhuizing veroorzaakte spreiding van de bewoners over de drie bouwdelen krijgt de bewoner de medewerker aan wie hij/zij gewend is.

Ondernemend en gastvrij

De overige facilitaire diensten zoals de linnen dienst, de centrale receptie (door de week elke ochtend open), de administratie en klein onderhoud zijn ook in de vernieuwde omgeving gehuisvest. Ook zij krijgen te maken met diverse veranderingen; er is een andere route in het gebouw afgesproken, de dienstverlening en de zorg is verruimd en vernieuwd, terwijl de verbouwing en sloopwerkzaamheden

DE STILEN GAAT DUURZAAM

doorgaan. Deze uitdagende combinatie van activiteiten is alleen mogelijk als een team ondernemend is, gastvrij en flexibel op elkaar is ingesteld.

Activiteiten in het MFC

Eén van de mogelijkheden die het nieuwe MFC ons biedt, is het organiseren van filmavonden en diners in eigen huis. Het vieren van Sinterklaas, de Kerst en de Paasviering mogen ook niet ontbreken. Met de hulp van vrijwilligers blijft het ook mogelijk spelletjes, sportieve activiteiten en kerkdiensten te verzorgen. Bewoners en omwonenden kunnen zich opgeven voor diverse activiteiten, door zich te abonneren. Door van tevoren te weten wat onze bewoners en bezoekers wensen, kunnen wij ons hier goed op voorbereiden en spelen we in op uw facilitaire beleving.

Het schitterende auditorium biedt naast de uitvaartdiensten en het mortuarium een uitstekende vergaderlocatie, eventueel inclusief catering. Het auditorium is voorzien van alle moderne audiovisuele apparatuur.

Door samen uw facilitaire wensen en onze ervaring uit te wisselen, voorzien wij onze bewoners en eilanders van een gastvrije belevenis!

Auditorium en mortuarium

Er is in De Stilen ook een mortuariumvoorziening, waarnaast het auditorium ligt. Van daaruit kunnen de uitvaarten plaatsvinden. Het mortuarium is een voorziening die voor de gemeente Terschelling is gerealiseerd. Dit mortuarium heeft naast een opbaarruimte ook een sectieruimte en een aparte ingang voor bezoek met toilet en garderobe. Het auditorium behoort tot het uitvaartcentrum, maar daarnaast is het ook mogelijk om deze in de ochtenden en avonden voor andere bijeenkomsten te gebruiken zoals de wekelijkse kerkdiensten die in De Stilen worden georganiseerd. Het spreekt voor zich dat uitvaarten altijd voorrang krijgen. Dit deel van het project wordt als gezamenlijk project gerealiseerd. De financiering van het uitvaartcentrum is met subsidie uit het provinciaal Meerjarenprogramma Landelijk Gebied van de provincie Fryslân en een bijdrage van de Europese Unie tot stand gekomen. Met de realisatie van het nieuwe uitvaartcentrum wordt een bijdrage geleverd aan de samenleving op Terschelling.

provincie Fryslân
provincie Fryslân

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn Platteland

CONNY VREUGDENHIL, MANAGER
STICHTING KINDEROPVANG
TERSCHELLING

‘Contact tussen bewoners en de kinderen brengt meer leven in De Stilen’

Foto: Sjoukje de Vries

In De Stilen komt ook een kinder-
dagverblijf. Er is op Terschelling maar
één echt kinderdagverblijf en dat staat
in Midsland. Sinds mei 2011 is er ook
een tijdelijke dependance, in een nood-
gebouw bij de Ds Vosserschool op
West-Terschelling. Conny Vreugdenhil
is sinds 2008 manager van Stichting
Kinderopvang Terschelling (SKOT).
Samen met de locatiemanager van
De Stilen, Franca Roeleven, is de SKOT
gaan filosoferen over de combinatie
kinderdagverblijf en ouderenzorg.

‘Zo is het balletje gaan rollen,’ aldus Conny Vreugdenhil.
‘Er komt hier in de nieuwe Stilen één groepsruimte waar
12 kinderen van 0-4 jaar dagelijks terecht kunnen. Onze
ramen kijken uit op een parkje, dat om De Stilen heen ligt.
De bewoners van De Stilen kunnen in het park wandelen
en onze buitenspeelplaats grenst hier direct aan.’

‘Contact tussen ouderen in De Stilen en kinderen van het kinderdagverblijf’

‘Het idee dat Franca en ik hadden was dat het erg leuk
zou zijn als er contact ontstaat tussen de ouderen in De
Stilen en de kinderen van ons kinderdagverblijf. Als je ziet
hoe oudere mensen reageren op kinderen, dan zou het
aardig zijn om gezamenlijk te knutselen bijvoorbeeld. Ook
kunnen we activiteiten zoals Pasen, Sinterklaas en Kerst
combineren. Dit kan leuk zijn voor zowel de ouderen als
de kinderen.’

‘We kunnen meer leven in De Stilen brengen’

‘Dit gaan we gaandeweg uitproberen. Natuurlijk moet
er wel aan de strenge regels qua veiligheid en hygiëne
worden voldaan. Maar ik ben zeer benieuwd hoe onze
samenwerking gaat uitpakken. We kunnen wat jong leven
in De Stilen brengen. Ik heb er in ieder geval zin in en krijg
er energie van.’

Duurzame Stilen in de visie van de architect

 Heldoorn Ruedisulj
Architecten

Ook het architectenbureau
Heldoorn & Ruedisulj
Architecten heeft natuurlijk
een bijdrage geleverd aan
de duurzaamheid van De
Stilen. Architect W.J. Dijk:
‘We onderkennen allemaal
het belang om bestaande en
nieuwe gebouwen goed te
isoleren. Naast de basisisolatie
zijn er voor dit project extra
voorzieningen opgenomen
om bijvoorbeeld het energie-
verbruik terug te dringen.’

‘De gevels, daken en beganegrondvloeren
zijn daarom voorzien van een hoogwaardig
isolatiemateriaal’, vertelt architect Dijk.
‘Samen met de drielaagse glasruiten wordt
daardoor een veel hogere isolatiewaarde
gemaakt. De ventilatieroosters in de gevel
zorgen ervoor dat voldoende zuurstof
in de vertrekken komt en sluiten daarna

automatisch om te voorkomen dat onnodige
warmte verloren gaat. De elektrisch bedienbare
zonwering, in de vorm van windvaste screens,
houden de warmte buiten waardoor extra
koeling overbodig is.’

Volgens Dijk betekent duurzaamheid ook;
hoe lang gaat een gebouw mee, wat is de
levensduur? Kan het gebouw de eventuele
veranderingen in de tijd aan, met andere
woorden: is het flexibel genoeg? ‘Gedurende de
uitvoering van de bouw was een functiewijziging
noodzakelijk als gevolg van het vervallen van
een praktijkruimte. De woningen die er voor in
de plaats zijn gekomen konden zonder al te veel
problemen worden ingepast. Ook de draag-
structuur laat in de toekomst andere functies in
het gebouw toe.’

‘Voor De Stilen is de ligging in het duingebied een prachtige meerwaarde’

‘Duurzaamheid heeft ook te maken met de bij-
zondere omgevingskwaliteiten in het ontwerp
tot uitdrukking te laten komen’, vertelt de
architect. ‘Voor De Stilen is de ligging in het duin-
gebied een prachtige meerwaarde. De kwaliteit
van de bijzondere omgeving ligt hier zo voor
het grijpen. Het gehele complex is opgedeeld
in kleinere woonblokken. Tussen deze woon-
blokken is voldoende ruimte gehouden om het
duinlandschap te ervaren.’

De gevels zijn in gele baksteen uitgevoerd, in
overeenstemming met de traditionele kleur
van de bebouwing op het eiland. De inrichting
van het omliggende terrein heeft bijzondere
aandacht gekregen. In de “Duintuin” staan
de auto’s verscholen in het groen en is er veel
ruimte om te wandelen. Tussen de blokken
ligt, onder het zand, de hoofdentree van het
dienstencentrum. Daarvóór wordt een plein
gerealiseerd voor samenkomst en ontmoeting.

W.J. Dijk besluit: ‘Het nieuwe wooncomplex
heeft een vriendelijke uitstraling gekregen,
waardoor het vroegere institutionele beeld van
de instelling geheel is verdwenen.’

Het Waddenfonds subsidieert duurzame bouw De Stilen

Voor de nieuwbouw van De Stilen heeft
het Waddenfonds subsidie beschikbaar
gesteld. Dankzij deze bijdrage is de
nieuwbouw op een zeer duurzame
manier tot stand gebracht.

Het Waddenfonds is een fonds voor
extra investeringen in projecten in en
rond de Waddenzee op ecologisch en
economisch gebied. Het Waddenfonds
heeft een bedrag van 800 miljoen
beschikbaar en wordt beheerd door
het ministerie van VROM. Dit bedrag zal
binnen een periode van 20 jaar worden
besteed.

Het Waddenfonds subsidieert projecten
die gericht zijn op de volgende doelen:

- Het vergroten en versterken van de
natuur- en landschapswaarden van het
waddengebied;
- Het verminderen of wegnemen
van externe bedreigingen van de
natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;
- Een duurzame economische
ontwikkeling in het Waddengebied
en een substantiële transitie naar
een duurzame energiehouding
in het Waddengebied en de direct
aangrenzende gebieden;
- Het ontwikkelen van een duurzame
kennishouding ten aanzien van
het Waddengebied.

De Stilen vangt hemelwater op en hergebruikt oude materialen

Tauw

Bij hevige regenval wordt het overtollige water bij De Stilen afgevoerd naar een nabijgelegen duinpan, voor de kenners “het vogelbosje”. Hier wordt het door het grondwater opgenomen. Daarnaast hergebruiken we veel oude materialen. R. Homan, projectcoördinator bij het advies- en ingenieursbureau Tauw bv, vertelt over dit project.

‘Tauw bv heeft een berekening en een ontwerp gemaakt voor de opvang en het terugbrengen van het hemelwater in hetzelfde gebied’, vertelt Homan, projectcoördinator. ‘Het regenwater dat wordt opgevangen op de verhardingen in het terrein en op de daken van De Stilen en het gemeentehuis, wordt door middel van een leiding met sleufgaten teruggebracht in de ondergrond. Dit wordt infiltratie genoemd.’

‘Overtollig water wordt afgevoerd naar het vogelbosje’

‘Bij hevige regenval wordt het overtollige water afgevoerd naar een nabijgelegen duinpan, voor de kenners “het vogelbosje”. Hier wordt het door het grondwater opgenomen.’

‘Oude bestaande klinkers worden hergebruikt’

‘Bij de aanleg van de verhardingen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met hergebruik van materialen’, aldus Homan. ‘De oude bestaande klinkers van de Burgemeester van Heusdenweg worden hergebruikt in de parkeervakken van de Duintuin. Het funderingsmateriaal voor onder de nieuwe verhardingen is hergebruikt slooppuin van de oude gebouwen en opgebroken verhardingen. Deze en andere materialen, zoals asfalt en zand kunnen in de toekomst ook worden hergebruikt.’

De Stilen isoleert vloeren, muren, daken en beglazing

Vanuit het Waddenfonds is subsidie toegekend aan zorgcentrum De Stilen voor extra duurzame maatregelen. Ook Bouwgroep Dijkstra Draisma heeft hier een steentje aan bijgedragen, door onder andere een aantal duurzame maatregelen toe te passen. A. Dillema van de Bouwgroep somt de maatregelen één voor één op.

‘De begane grond vloer is een speciale vloer, die een zogenaamde Rc-waarde (isolatiewaarde) heeft van 5,0 (m²K)/W. Niet alleen verhoogt deze hoge isolatie het comfort in de gebouwen, het verlaagt ook de stookkosten, omdat er minder warmteverlies is’, aldus A.Dillema van Dijkstra Draisma.

‘Isolatiemateriaal met een hoge RC-waarde’

‘De “buitenschil” van de gebouwen is voorzien van isolatiemateriaal met een zeer hoge Rc-waarde, waardoor de gebouwen extra goed geïsoleerd zijn. Het materiaal heeft het certificaat “duurzaam bouwen” en “ultiem rendement” en is ook goed te hergebruiken.’

‘De dakplaten zijn niet alleen 30 minuten brandwerend, maar door de extra beplating ook beter in het warmtewerende vermogen ten opzichte van een standaard dakplaat.’

‘Driedubbele beglazing voorzien van warmtereflectie’

‘Als beglazing wordt driedubbel glas gebruikt. Deze beglazing is voorzien van warmtereflectie waardoor, meer dan bij andere beglazing, voorkomen wordt dat het gebouw van binnen opwarmt door zonnestralen.’

‘Bouwgroep Dijkstra Draisma verwerkt zoveel mogelijk hout met het FSC keurmerk. Afval dat vrijkomt bij de bouw wordt zoveel mogelijk gesorteerd afgevoerd en zoveel mogelijk hergebruikt.’

‘Daarnaast is er nog een scala van installatietechnische maatregelen genomen om het zorgcentrum duurzaam uit te voeren, maar daarover kunnen de installateurs beter hun verhaal doen’, aldus Dillema.

noorderbreedte		NIEUWBOUW MFC "DE STILEN"	
Bouwgroep Dijkstra Draisma		Bouwgroep Dijkstra Draisma	
Bolsward / Dijksterhuis		Bolsward / Dijksterhuis	
www.bgd.nl		www.bgd.nl	
Zorggroep Noorderbreedte Vestigingsbedrijf		Zorggroep Noorderbreedte Vestigingsbedrijf	
Heldoom Ruedisulj Architecten Bna		Heldoom Ruedisulj Architecten Bna	
Royal Haskoning		Royal Haskoning	
Grontmij Noord		Grontmij Noord	
Tauw		Tauw	
Dijkstra Installatietechniek bv		Dijkstra Installatietechniek bv	
ITB Elektrotechniek bv		ITB Elektrotechniek bv	
Zonoma Wegen en Milieu BV		Zonoma Wegen en Milieu BV	

Diverse duurzame technieken in De Stilen

‘Eén van de projecten die Damstra Installatietechniek in uitvoering heeft is project Zorgcentrum De Stilen op Terschelling. Bij dit project zijn in nauw overleg met onze opdrachtgever Zorggroep Noorderbreedte, diverse duurzame technieken toegepast,’ aldus Foppe Westra, projectleider van Damstra. ‘In de toekomst zijn nog meer energiebesparende maatregelen mogelijk.’

‘Een forse energiebesparing’

Zonneboilersystemen voor de groepswoningen
‘Dit zonneboilersysteem bestaat uit een zonneboiler en drie panelen op het dak. Deze panelen vangen het zonlicht op en zetten dit om in warmte die wordt opgeslagen in het boilervat. Het leidingwater wordt via een spiraalvormige koperen leiding door het watervat gevoerd en daarbij opgewarmd, alvorens het naar de cv-ketel gaat. De cv-ketel hoeft voor dit warme water dus niet meer, of veel minder, aan te slaan. Dat betekent een forse energiebesparing op het gebruik van gas en een grote winst voor het milieu. Als het water in de zonneboiler door de weersomstandigheden niet warm genoeg wordt, zorgt de HR cv-ketel voor na-verwarming. De installatie is zo groot gekozen dat ook de vloerverwarmingssystemen van de groeps- woningen gebruik maken van het systeem.’

Automatisch regelend ventilatiesysteem
‘Met dit systeem wordt geventileerd zonder onnodig energieverlies maar ook met een permanent optimale luchtkwaliteit. Het gaat hierbij om een automatisch werkend, natuur- lijk ventilatiesysteem. Via geavanceerde CO2-sensoren zorgt dit systeem ervoor dat de roosters voor verse luchttoevoer worden geopend, wanneer de kwaliteit van de binnenlucht daarom vraagt. De elektronisch gestuurde gevelroosters laten precies de juiste hoeveelheid frisse buitenlucht door, waar en wanneer dit nodig is. Een speciaal voor dit systeem ontwikkelde mechanische afzuigunit verzorgt de afvoer van de ‘gebruikte’ lucht.

‘De bewoner heeft de mogelijkheid om het systeem zelf te beïnvloeden’

Door dit principe hoeven gebruikers niets meer zelf in te stellen. Dat wil zeggen dat alleen dié ruimten worden geventileerd, waar dit volgens de meting van de CO2-sensoren nodig is. Wanneer meer personen in een ruimte komen, neemt de ventilatie automatisch toe en bij minder mensen, neemt deze af. Het systeem compenseert ook automatisch als de ramen worden geopend. Als de luchtkwaliteit goed blijft, zal het systeem ook niet ingrijpen. De bewoner heeft altijd de mogelijkheid om het systeem zelf te beïnvloeden. In de badcellen is een vochtsensor aangebracht die de afzuiging

regelt als een bewoner douchet of de was droogt op een droogrek.’

Vloerverwarmingssysteem
‘Vloerverwarmingssystemen worden veel gebruikt bij de verwarming van particuliere en openbare gebouwen. Wooncomfort en gezondheid zijn daarbij belangrijke criteria, maar ook effectiviteit en milieuvriendelijkheid. De ruimten worden door de stralingswarmte van de vloer gelijkmatig verwarmd, zonder grotere luchtbewegingen te veroorzaken. Met vloerverwarming ervaart men een twee graden Celsius lagere kamertemperatuur al als behaaglijk; bij radiatoren zou deze kamer- temperatuur als te laag worden ervaren. De stralingswarmte van de vloer creëert behaaglijk- heid, verhoogt zo het gevoel van welbevinden en zorgt voor een grotere productiviteit op de werkplek.

In combinatie met de modernste technologie, zonnecollectoren, hoogrendement energie- opwekkers en temperatuurregeling per ruimte wordt de milieuvriendelijkheid van de vloer- verwarming verder verhoogd. Het aangebrachte systeem houdt ook alle opties open omdat er in de toekomst nog meer energiebesparende maatregelen mogelijk zijn.’

Dit magazine van De Stilen is gemaakt van papier met een FSC-keurmerk

We hechten steeds meer waarde aan het milieu en duurzaamheid. Daar hoort uiteraard ook de keuze van de papiersoort bij. U kunt ervan op aan dat wij papier gebruiken dat een FSC-keurmerk draagt. Het FSC-keurmerk geeft de zekerheid dat de grondstof voor het papier afkomstig is uit verantwoord beheerde bossen.

De Forest Stewardship Council (FSC) is een internationale organisatie die zich inzet voor verantwoord bosbeheer wereldwijd. FSC spreekt van verantwoord bosbeheer wanneer op evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de sociale, ecologische en economische aspecten die bij bosbeheer horen. FSC heeft dit op een transparante wijze geregeld. Mede hierdoor wordt FSC gesteund door alle grote milieu- en ontwikkelingsorganisaties. En daarin is FSC uniek!

Hout- en papierproducten die afkomstig zijn uit een FSC-gecertificeerd bos zijn herkenbaar aan het FSC-label. Om er zeker van te zijn dat producten met dit keurmerk daadwerkelijk uit een verantwoord beheerd bos komen, moeten alle schakels in de handelsketen van het product worden gecertificeerd. Pas wanneer bijvoorbeeld een bosbeheerder, papierfabriek, papier- groothandel en drukkerij aan kunnen tonen zich aan de regels van FSC te houden, kan een product als FSC worden verkocht en mag het FSC-logo erop geplaatst worden. De certificering van deze bedrijven gebeurt door onafhankelijke certificeerders. Hoe meer vraag er is naar FSC- producten, hoe meer hectaren bos volgens de richtlijnen van FSC beheerd zullen worden en hoe meer de mensen en dieren die van het bos afhankelijk zijn hiervan zullen profiteren.

(bron: www.fsc.nl)

DE STILEN GAAT DUURZAAM

ITBB is trots op duurzaam gebouw van De Stilen

Het ‘groene denken’ wordt steeds belangrijker bij het creëren van oplossingen voor bouwprocessen. Duurzaamheid is een feit. Maar wat betekent dit in de praktijk? Waar vinden we de balans tussen visie en realiteit, tussen ambitie en haalbaar- heid? ITTB Elektrotechniek heeft op het gebied van de elektrotechnische installaties in De Stilen een bijdrage geleverd aan het duurzame gebouw.

ITBB onderzoekt de zo duurzaam mogelijke energievoorzieningen in gebouwen volgens de strategie die ook bekend staat onder de term ‘Trias Energetica’. Deze strategie houdt in dat de mogelijkheden in drie stappen worden onderzocht.

Stap 1. Energiebesparing

Beperk de energievraag van het gebouw, oriëntatie ten opzichte van de zon, isolatie, luchtdicht bouwen, warmte terugwinning , efficiënt beheer en gebruik van de systemen en gebouwen.

Stap 2. Duurzame energie

Gebruik duurzame energiebronnen, zoals bodemwarmte, zonenergie, wind, et cetera.

Stap 3. Efficiënte energieconversie

Gebruik energiebronnen efficiënt (hoog rendement).

- In De Stilen wordt in de elektrotechnische installaties gebruik gemaakt van:
- Energiezuinige hoogfrequente armaturen;
 - LED buitenverlichting en decoratieve LED verlichtingsarmaturen;
 - Zoveel mogelijk via aanwezigheidsdetectie geschakelde verlichting;
 - Een volautomatische zonweringinstallatie zodat maximaal en continu kan worden tegemoet gekomen aan de warmtevraag;
 - Zonnepanelen op het dak van bouwdeel B zodat de energievraag aan het NUTSbedrijf wordt beperkt.

Doordat ITBB onder andere deze technieken heeft toegepast bij de nieuwbouw van De Stilen wordt voor de opdrachtgever Zorggroep Noorder- breedte een duurzaam gebouw gerealiseerd waar ITBB erg trots op is.

Clënten blij met hun zorgappartement

De Stilen krijgt 40 zorgappartementen, verdeeld over de drie bouwdelen. Elk zorgappartement bestaat uit een slaapkamer (12 m²), woonkamer incl. keuken (25 m²), welke door middel van een demontabele scheidingswand vergroot kan worden (naar 37 m²), sanitair (6m²), een hal (4,5 m²) een berging (3 tot 4 m²). De totale oppervlakten van de zorgappartementen kunnen variëren van 56 tot 72 m². Een deel van de zorgappartementen heeft een balkon.

De keuken is volledig uitgerust en voorzien van een kookplaat inductie 4 zones, een afzuigkap, aangesloten op een centraal afzuigsysteem, een inbouwkoelkast op hoogte, aansluiting voor een inbouwmagnetron op hoogte, aansluitingen voor vaatwasser en in de berging aansluitingen voor wasmachine en droger. Elk zorgappartement is voorzien van een eigen CV ketel met warmwater voorziening, een CO₂ gestuurd ventilatiesysteem, een centraal gestuurd zonwering systeem met eigen bediening, een eigen brievenbus bij de entree van het bouwdeel.

De Stilen
haalt het
zonnetje in huis

De nieuwe Stilen in beeld

Foto's: Sjoukje de Vries

‘Ik krijg energie van onverwachte dingen op mijn pad’

Carla Visser is medewerker linnenkamer en daarnaast maakt ze schoon in De Stilen. De hele transformatie van oudbouw naar nieuwbouw maakte ze helemaal mee. Het heeft ook zijn consequenties voor haar dagelijkse werkzaamheden.

‘We zijn hard aan het nieuwe gebouw toe. De oude Stilen kon eigenlijk niet meer. Voor het schoonmaakwerk is de nieuwbouw positief. Zo zijn er in de nieuwe kamers van de bewoners geen radiatoren meer waar stof achter blijft hangen. Verder is er meer ruimte, zodat je makkelijk kunt werken. Natuurlijk is dat voor de bewoners ook heerlijk. Ze kunnen makkelijker al hun spullen kwijt.’

Wat betreft de linnenkamer gaat de kleinschalige zorg zelf de was doen. Dat is nieuw en betekent minder werk voor mij. Nu krijgen we 2 à 3 containers per week met schone was terug van Rentex. Rentex Nederland is een groot bedrijf, gespecialiseerd in textielbeheer en textielreiniging.’

‘Er is in het Multi Functionele Centrum genoeg werk te doen’

‘Dagelijks vul ik de linnenkasten bij de bewoners op de kamers. Ik vind het hier zo leuk, dat ik nog geen dag met tegenzin hier naartoe ben gegaan. Ik werk de ochtenden en ik heb veel contact met de bewoners. De meesten ken ik ook wel van het eiland natuurlijk. Er is veel afwisseling. Zeker in deze periode van veel verhuizingen.’

‘Leuke mensen zijn hier genoeg’

‘Ik zie wel wat er met de nieuwe werkwijze op mijn pad komt. Ik heb al gesprekken gevoerd over wat ik zou willen gaan doen in de nieuwe Stilen. En volgens mij is er in het Multi Functionele Centrum genoeg werk te doen. Daar krijg ik ook energie van: van onverwachte dingen die op mijn pad komen. Daar probeer ik altijd soepel op in te springen. Maar bovenal krijg ik energie van het samenwerken met leuke mensen. En die zijn er hier genoeg in De Stilen.’

VRIJWILLIGERSWERK IN DE STILEN

‘Het geeft veel energie om wat voor een ander te kunnen betekenen’

Fokko Elzinga en Thijs van Rees

Fokko Elzinga (65) en Thijs van Rees (69) zijn twee van de meer dan honderd vrijwilligers die de zorg in De Stilen voor de cliënten nog prettiger maken. ‘De bewoners zijn af en toe wat van slag, vanwege de bouwwerkzaamheden hier’, aldus Van Rees. Een gesprekje over hun werkzaamheden en hun drijfveren.

In de oudbouw, ingeklemd tussen de nieuwbouw van De Stilen, vindt de ontmoeting plaats in de oude zaal. Twee krasse zestigers zitten er geanimeerd met elkaar te praten. Fokko Elzinga en Thijs van Rees doen een aantal vrijwillige activiteiten voor de cliënten in De Stilen. ‘Elke maandagmiddag wordt er twee uren gewandeld met de ouderen,’ aldus Van Rees. ‘We wandelen langs de Doodemanskisten (een duinmeertje – red.), het Groene Strand en de haven. We gaan een ijsje eten op een terras of we lopen door de oude straatjes van het dorp. De mensen genieten daar van. Omdat ik mijn hele leven op dit eiland woon, weet ik ook wie waar heeft gewoond. Het mooie is dat de ouderen die plekken ook nog goed herkennen en er over willen praten.’

‘We wandelen langs de Doodemanskisten’

Elzinga voegt daaraan toe: ‘De mensen zien graag hun oude vertrouwde dingen, van vroeger. En vooral in de bloeitijd van de heide genieten ze extra van het buiten zijn. Als de bloemen bloeien plukken we op onze wandeling ook wel eens een bosje bloemen.’

‘Zolang ik het kan doen, doe ik het’, vertelt Van Rees. ‘Naast het wandelen ga ik wel eens langs bij oude bekenden die hier zitten, zoals de vuurtorenwachters. Oud collega’s van vroeger, toen ik nog bij het loodswezen zat. Als je met hen praat over vroeger, dan lichten ze helemaal op!’

Van Rees en Elzinga hebben ook een mannensoos opgezet, waar zo’n zes à tien mannen één keer in de twee weken gebruik van maken. ‘Ook heren van buiten De Stilen maken hier gebruik van’, aldus Elzinga. ‘Er zijn mannen die er niks aan vinden om elke dag bij het koffiedrinken gezamenlijk met de dames te gaan zitten. Om hen ook een moment te bieden, waar ruimte is voor hun verhalen, is deze soos gestart.’

‘Waar ruimte is voor hun verhalen’

Ze krijgen twee bakjes koffie met iets lekkers. ‘En daarna is het tijd voor een borreltje’ grijnst Van Rees. ‘Ik haal daar ook wel eens een hapje bij van de haringboer. We doen regelmatig een quiz en we nodigen bekende eilanders uit, zoals een oud-kapitein laatst. Praten over vroeger vinden de heren heerlijk.’

Vrijwilligers ondersteunen in De Stilen ook bij verschillende activiteiten zoals Sinterklaas, de uitstapjes en de typisch eiland activiteiten Sundrum en Burenbier. Elzinga: ‘Naast het wandelen en de soos ga ik ook met een bewoner uit Midsland die geen familie heeft, één keer per twee weken wat leuks doen. We rijden een rondje over het eiland of op het strand, of we gaan naar een terrasje. Gelukkig zijn er meer mensen die dit doen in De Stilen.’

Van Rees: ‘Het geeft veel energie om wat voor een ander te kunnen betekenen. Zolang ik het leuk vind, blijf ik het vrijwilligerswerk in De Stilen doen.’

De Doodemanskisten, foto: Sjoukje de Vries

**Sikke Foekema en Erwin Blikslager,
medewerkers van ITBB**

‘Alles met een draadje’

Sikke is monteur en Erwin is chef monteur. Beiden werken sinds het begin van de bouw (januari 2010) in De Stilen. ‘ Alles wat een draadje heeft doen wij’, aldus Blikslager. ‘Gezamenlijk doen we al het elektrische werk in de nieuwbouw. Meterkasten, brandbeveiliging, zusteroproep en de telefoon.’ Foekema voegt toe: ‘Elke maandagmorgen nemen we de boot vanuit Harlingen en donderdagmiddag gaan we weer terug. Ondertussen werken we 10 uur per dag aan De Stilen en we delen een appartement in Hotel Boschrijck op het eiland.’

‘De Stilen is een mooi project. Door de drie fasen van de bouw moeten we alles drie keer doen. Dat zorgt ervoor dat ik meer ervaring krijg met dit soort bouw’ vertelt Foekema. Blikslager ziet de uitdaging in de afwisseling van dit project en de leuke band met de groep bouwvakkers die allemaal van maandag tot en met donderdag op het eiland werken. ‘Daarbij komt dat we nu ook een leuk contact hebben met de bewoners die in fase 1 wonen. Ook de samenwerking met de hulpverleners en de locatiemanager waardeer ik zeer.’ Beiden kijken uit naar de nieuwe fase, wanneer de keuken wordt geplaatst. ‘Straks gaan we de terreinverlichting aanleggen, ook een leuke uitdaging,’ besluit de chef-monteur.

Erwin Blikslager

Sikke Foekema

**Foppe Westra,
projectleider van Damstra**

‘Als het treintje loopt’

Foppe Westra is projectleider van Damstra en begeleidt de bouw op de werkplaats van De Stilen. ‘ Ik krijg er energie van wanneer het treintje loopt. En daarmee bedoel ik dat iedereen op het bouwterrein weet wat hij moet doen en dat men oog heeft voor elkaars problemen. Ik ben hier elke woensdag en merk dan dat men oog heeft voor elkaar, dat de wil bestaat om mee te denken en dat men respect heeft voor iemand anders’ werk. Er wordt hier oplossingsgericht gewerkt. Ook tijdens de overleggen gaat het ergens over. Men heeft respect voor de rollen, verantwoordelijkheden en taken. Uiteindelijk is het de toon die de muziek maakt. En ondanks dat we hier met een moeilijk project te maken hebben, met drie fasen, loopt het goed. Hierdoor wordt De Stilen een mooi gebouw, waar we trots op kunnen zijn.’

Foppe Westra

**Hein Lettinga,
uitvoerder lucht, gas en water**

‘Het komt altijd goed’

Hein Lettinga, werkt bij Damstra installatie-technieken en is uitvoerder lucht, gas en water. ‘Mijn taak is het installeren van ventilatie-systemen, buizen en gastoestellen. We werken hier met 2 tot 3 man aan deze klus. Vier dagen per week. Mijn taak is hen aan te sturen en te zorgen dat het materiaal aanwezig is. Verder werk ik ook mee. We logeren 4 dagen per week in Hotel Boschrijck en we werken gemiddeld 10 uur per dag. De Stilen is leuk omdat we het project met zoveel teams in orde maken en dat het in de regel altijd goed komt. Ik heb plezier in dit werk omdat de dingen die ik maak ook werken.’

Hein Lettinga

**Pieter Tienstra,
uitvoerder Bouwgroep
Dijkstra Draisma**

‘Een mooie klus’

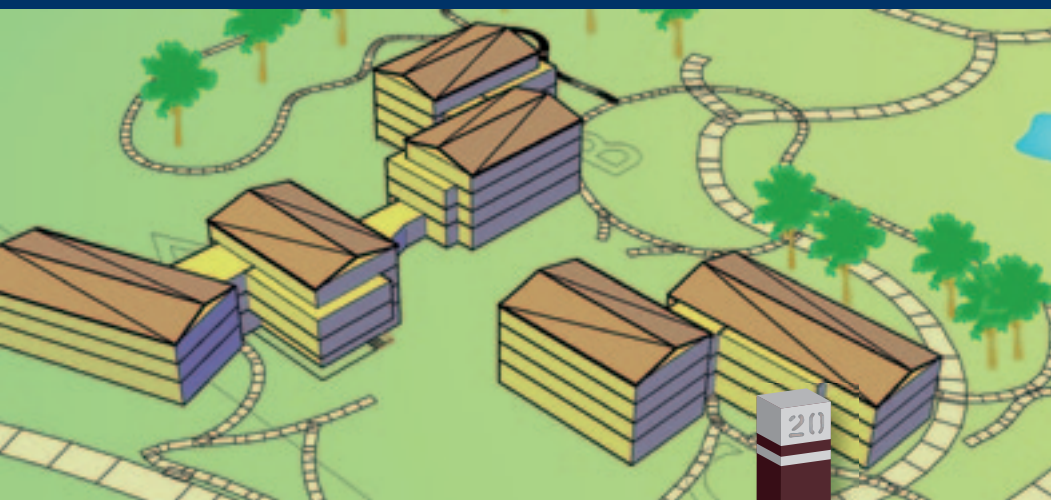
Pieter Tienstra is uitvoerder op het bouwterrein van De Stilen. Hij is de verantwoordelijke op de bouwplaats. Zijn taak is coördineren, alles volgen en regelen en de medewerkers aansturen. Kortom, de spil in het bouwteam. Tienstra werkt hier ook al twee jaar, 4 dagen per week. ‘ Dit hier is een mooie klus. Geen seriewerk, niet alles is hetzelfde. Bijvoorbeeld op het dak komt zand. Als voortzetting van het duin. Dit vereist een andere aanpak in de aanleg van het dak. Ik vind het leuk om samen te werken met de jongens van de bouw. Er is een goede verstandhouding en iedereen kan soepel met elkaar opschieten. Ik mag graag dingen regelen. Problemen oplossen en voorkomen is mijn werk. Dat vind ik leuk, zeker achteraf!’

Pieter Tienstra

De mannen in de bouwput

Bij het bouwen van de nieuwe Stilen zijn de afgelopen twee jaar veel bouwvakkers betrokken geweest. Met een aantal hiervan een kort gesprekje. Over hun werk, hun verblijf op het eiland en De Stilen natuurlijk.

Wie kan sturen
zeilt bij elke wind

Teamtraining kleinschalige zorg

(ADVERTENTIE)

fri!

voor professionele en persoonlijke
ontwikkeling

www.fri-terschelling.nl

In De Stilen werken we aan aandacht en gastvrijheid

Marije Bijlsma, trainer, coach

Naast nieuwbouw gaat er in De Stilen ook het nodige veranderen op het gebied van de zorgverlening. Kleinschalige zorg wordt de nieuwe aanpak, waarbij de bewoners een zo normaal mogelijk leven kunnen leiden, in een voor hun veilige en prettige omgeving. Dat is wat ieder mens zo lang mogelijk wil, en ook verdient. Binnen De Stilen staat dit uitgangspunt hoog in het vaandel.

Om het zorgpersoneel daarin te scholen werd en wordt er het nodige aan scholing gedaan. Zo is er in juli een bijeenkomst georganiseerd om het programma “deskundigheidsbevordering in kleinschalige zorg” te presenteren. Dit was volgens Franca Roeleven (locatiemanager) een geslaagd programma met leuk theater, goede presentaties, een rondleiding door de nieuwbouw en een buffet in de nieuwbouw.

Saskia Dunnwald, hoofd opleidingen van Noorderbreedte, vertelt dat ze een uitgebreide scholingsanalyse voor de Teamtraining Kleinschalige Zorg (KSZ) heeft gemaakt. ‘Zodat er echt een maatwerk programma voor verzorgenden, verpleegkundigen

en coördinatoren zorg in De Stilen komt. Hiermee staat het programma voor deze teamtraining in de steigers, en kan deze starten in 2012’ Roeleven voegt toe: ‘Elsa Verseput wordt de trainer voor de teamtraining en daarnaast wordt Marije Bijlsma van “Fri! Terschelling” ingeschakeld voor de voorbereiding en de intervisie’.

‘Voor de start van de teamtraining zal in de komende maanden een aantal bijeenkomsten worden georganiseerd met de volgende thema’s: Op zoek naar je kwaliteiten als woonbegeleider, verdere kennismaking met het team, hoe ziet de woning KSZ er uit en welke afspraken maken we hierover en waar nog meer over?’, Aldus Dunnwald.

Scholing op De Stilen 2012

Onderwerp	Wanneer / tijd
Thema 1 Kick off Intake en POP/TOP	6 februari 12.00 tot 16.00 uur
Thema 2 Zelfstandig de dag door en welzijn	12 maart 12.00 tot 16.00 uur
Thema 3 Samen de dag door en welzijn	16 april 12.00 tot 16.00 uur
Thema 4 Familieparticipatie	14 mei 12.00 tot 16.00 uur
Thema 5 Omgaan met probleemgedrag	11 juni 12.00 tot 16.00 uur
Thema 6 Zorgleefplan	9 juli 12.00 tot 16.00 uur
Inleveren portfolio’s	Vóór 3 september
Portfoliogesprekken	3 september en 10 september
Afsluitingsbijeenkomst	17 september

WAT IS KLEINSCHALIGE ZORG?

Een zo normaal mogelijk leven leiden, dat is wat ieder mens zo lang mogelijk wil, en ook verdient. In een kleinschalige zorgvorm kunnen bewoners een zo normaal mogelijk leven leiden, in een voor hen veilige en prettige omgeving. We houden rekening met specifieke wensen en behoeftes. Het meebrengen van een aantal persoonlijke spullen voor de inrichting van de eigen zitslaapkamer stellen we bijvoorbeeld op prijs. Er wonen zes mensen in een woonvorm.

Familie wordt waar mogelijk gevraagd mee te helpen om een huiselijke situatie te creëren en zoveel mogelijk betrokken bij de zorgverlening. Immers, zij weten hoe de bewoner altijd heeft geleefd. Op bezoek komen kan weer zoals men dat gewend was, uiteraard met respect voor de privacy en het welzijn van alle bewoners. Met andere woorden: alle dagelijkse en huiselijke dingen die mensen hun leven lang gewend waren te doen, kunnen indien wenselijk worden voortgezet. Dit maakt dat het ritme van de dag er heel anders uitziet dan een doorsnee dag in een verpleeghuis.

Kleinschalige zorg is bedoeld voor mensen met een verpleeghuisindicatie, die 24 uur per dag zorg, toezicht en begeleiding in de woning nodig hebben.

Tegenover mij zit Marije Bijlsma van Fri! Terschelling, training en coaching. We zitten in “De Brug”, volgens Marije het best bewaarde geheim van Terschelling. “De Brug” is een prachtige ruimte op het dak van De Stilen van waaruit je ver over het eiland kunt kijken. Tot het laatste restje van de oudbouw gesloopt wordt.

‘Als je je kinderen voor het eerst naar school brengt of als je uit eten gaat, als je in het ziekenhuis ligt of in een winkel bent, we willen graag goed geholpen worden, GEZIEN worden, dat de ander je het gevoel geeft aandacht en tijd voor je te hebben en dat je als GAST behandeld wordt’, aldus Marije Bijlsma. ‘Terwijl die ander eigenlijk gewoon zijn werk doet.’

Ze vervolgt: ‘We willen allemaal graag aandacht voor onze naasten, voor je kinderen op school of sport, voor je lief in het ziekenhuis en ook als je je ouders naar hun laatste woning brengt. Dan is het fijn als je het gevoel krijgt dat ze goed “te plak” zijn, dat wil zeggen dat ze op hun plek zijn, als gast behandeld, met respect en professioneel.’

De Stilen steekt energie in gastvrijheid
De Stilen is behoorlijk veranderd inmiddels. Een prachtig nieuw gebouw met nieuwe woningen. Het wordt een MFC, dat staat voor Multi Functio- neel Centrum, met nieuwe functies en voor de

medewerkers nieuwe werkwijzen, alles anders. En hoe ga je als medewerker met al dat veranderen om? vraagt Marije zich af. ‘En waarom nu veranderen en niet straks als de nieuwbouw klaar is? Als je gaat verhuizen moet je dozen inpakken. Maar voordat je dat doet ga je eerst je kasten door; heb ik dit nog nodig? Dan ruim je spullen op en doe je dingen weg.’

Dat gebeurt ook in De Stilen. Alle medewerkers verhuizen van hun oude werkomgeving naar het MFC en dat betekent alles bekijken; hebben we het nog nodig, functioneert dit nog? Dus het moment van veranderen past goed bij zo’n grote verhuizing naar de nieuwbouw. Ook in de manier van werken “zijn de medewerkers de kasten doorgedaan” en komen er veranderingen. We willen graag energie steken in gastvrijheid voor onze bewoners en gasten, hen die aandacht schenken die je verwachten mag in een MFC.

‘Daarom verzorgen we een training aan de medewerkers, met als doelstelling: klantgericht- heid en servicegerichtheid’, voegt de trainster toe. ‘Gastvrijheid; wat is dat, hoe doe je dat? Basiscommunicatie; wat is dat en waar leg je vragen neer? Sociale basisvaardigheden; om- gaan met klachten, samenwerken en omgaan met vertrouwelijkheden. Alle medewerkers maken samen een grote slag in gastvrijheid en service. Zodat onze bewoners en gasten zich door onze AANDACHT een GAST en GEZIEN voelen.’ De training start najaar 2011 en wordt januari 2012 afgerond.

De Stilen gaat duurzaam aan de slag met het zorgleefplan!

Zodra een cliënt iets niet meer zelf kan en niet meer kan leven zoals hij of zij gewend is, signaleert het zorgteam in De Stilen dat. We overleggen dan met een cliënt wat wij kunnen of moeten veranderen om zijn of haar welbevinden weer te herstellen. De afspraken die we dan maken met een cliënt moeten voor hem of haar en voor het team terug te vinden zijn. Daarvoor is het Zorgleefplan een handig instrument.

Kwaliteit van leven

Het Zorgleefplan is het dossier van de cliënt waarin de vier domeinen die de kwaliteit van leven bepalen, zijn opgenomen. Deze vier domeinen zijn: woonleefomstandigheden, participatie, mentaal welbevinden en lichamelijke gezondheid en welbevinden. Op deze vier terreinen kan de cliënt allerlei wensen en behoeften hebben. En het zorgteam heeft heel veel te bieden.

‘Ieders welbevinden is afhankelijk van allerlei factoren’

Maar :

- Hoe zorgen we ervoor dat de wensen en behoeften van de cliënt ter sprake komen en welke vragen moeten we stellen?
- Hoe gaan we om met de wensen en behoeften van de cliënt en wat kunnen we wel of niet beloven?
- Hoe kunnen we de afspraken het beste waar in het dossier noteren?

‘De Stilen gaat aan de slag met het Zorgleefplan!’

Je kan de richting van de wind niet veranderen, wel de stand van de zeilen.

Scholing Zorgleefplan

In het najaar van 2011 organiseren we voor elke zorg-medewerker niveau drie, 16 uur scholing. Dit wordt verzorgd door Facit. Tijdens deze scholing staan we stil bij het Zorgleefplan; Hoe en waarom? Wat doen we al, maar is nog niet zichtbaar (genoeg)? En: Op welke manier kunnen we beter gebruik maken van dit plan? Als de scholing is afgerond blijven de verpleegkundigen de verzorgenden ondersteunen in het werken met het Zorgleefplan, terwijl de coördinatoren zorg blijven volgen en coachen. Het Zorgleefplan maakt onderdeel uit van het jaargesprek tussen onze leidinggevenden en medewerkers.

‘Zorgleefplan: een handig instrument’

Een deel van de eigen dossiers wordt kritisch onder de loep genomen en direct in de bijeenkomsten aangepast. Daarnaast is de scholing gericht op de communicatie met de cliënt en het professioneel handelen: Hoe komen we achter de wensen en behoeften van cliënten? Welke vragen stellen we aan de cliënt? Hoe vertalen we dat in activiteiten van de zorg die binnen onze grenzen vallen? Waar signaleren we eigenlijk op? Hoe noteren we dat? Wie neemt welke acties?

Aan het eind van deze scholing kunnen we het Zorgleefplan met vertrouwen gebruiken als veilig instrument voor de onderlinge communicatie over onze cliënten!

Foto: Marten Aukes

Foto: Sjoukje de Vries

Foto: Sjoukje de Vries

‘Net als thuis, maar dan anders’

Door Jaap Velds, voorzitter van de Cliëntenraad, voorgelezen tijdens de festiviteiten rond het slaan van de 1e paal, november 2009

Op een mooie nazomerdag in oktober waren Jort en Japke naar West gegaan om hun oude buurman Sil te bezoeken. Sil zit namelijk sinds kort in De Stilen. Ze hadden daar nu alle tijd voor want Jort was net met de VUT gegaan.

Toen ze daar arriveerden schrokken ze ervan: wat was het daar een bende! “Och heden”, zei Japke, “ze hebben alle bomen gekapt. En moet je zien het halve duin is afgegraven. Wat is hier loos?” “Nou”, zei Jort, “d’r komt een nieuw gebouw”, want daar had hij over gelezen in het krantsje “de Terschellinger”. “Wat zonde van dat mooie Avondrood” zei Japke. “De Stilen”, verbeterde Jort, “Het heet al jaren De Stilen. Avondrood stond op Dellewal waar nu dat hotel van Harry Westers staat: Hotel Skylge”. “Maar even zo goed zonde van zo’n goed gebouw”, zei Japke.

Ze gingen naar binnen. “Wat een lucht” zei ze toen ze in de hal stonden, “Houden ze hier ook beesten?” “Nee” zei Jort, “dat is het riool, dat is niet helemaal goed meer”. Dat had hij gehoord van de aannemer Combibouw, die kind aan huis is in De Stilen. In de hal hing een bord met namen en kamernummers. Gelukkig vonden ze Sil snel op het bord, want een receptioniste was er niet en verder ook geen sterveling. “Zullen we met de lift gaan” stelde Jort voor, maar Japke vond die er wat oud en onbetrouwbaar uitzien.

Toen ze bij Sil binnen stapten kreeg Japke het wat benauwd. Zo’n klein kamerke, moest Sil daar in leven, die altijd de boerderij gewend was geweest? “Nou” zei Sil, “dat went wel en ik kan altijd nog naar de grote zaal, maar die is niet zo gezellig. En ik mag ook niet zomaar bij de Westers aan tafel zitten. Of anders ga ik naar het bankje bij de bushalte als het goed weer is”. “Daar op het stoepje”, vroeg Japke “pal aan de weg?”

“Wat gaat er nu allemaal gebeuren?” vroeg Japke. Nou daar kon Sil wel het één en ander over vertellen. Want mevrouw Roeleven, de bazin van De Stilen, de locatiemanager, had net vorige week van alles verteld over de nieuwbouw, op de informatieavond. Dat deed ze wel vaker, zeiden ze. Eerst bouwen ze een nieuw huis hiervoor, waar nu die kale vlakte is. In dat eerste huis komen ook appartementen met 3 slaapkamers dacht ie. Heel luxe en op de bovenste verdieping, dan kun je altijd de toer, de Brandaris zien. Dat is mooi wat voor jullie, als jullie huis te groot wordt. Maar Japke wil helemaal niet naar West, ze woont haar hele leven al om Oost...

“Als ik het goed gelezen heb in het krantsje”, zei Jort, “dan komt daar ook de dokter”. “En de fysiotherapeut” vulde Sil aan. “Maar op het bankje bij de bus hoorde ik dat de tandarts niet komt. Misschien kunnen ze die ruimte wel aan de bakker verhuren, die moet immers uit z’n winkel onder de toren. En dat ruikt altijd zo lekker”.

“Maar dat is wel handig” zei Japke, “de dokter en de fysio mooi bij de hand voor die oude mensen”. Dat vond Sil ook wel, maar belangrijker vond hij dat je mooi kon zien wie er bij de dokter binnen ging en wie bij de fysio. Dan kan je het er met elkaar even over hebben op het dorpsplein. Ja dat vertelde Roeleven ook: er komt een dorpsplein tussen de huizen.

En als het eerste huis klaar is gaat het oude spul gefaseerd plat. Dat begreep Sil niet helemaal. “Nou” zei Jort, “je kan natuurlijk niet het hele gebouw in één keer plat gooien, want waar moeten die oude mensen dan heen? Eerst gaat het stuk aan de Longway plat en die bewoners gaan dan naar het nieuwe huis hiervoor”. “Oh ja”, zei Sil “dat klopt want dan mochten ze later weer terug naar de Longway had Roeleven uitgelegd”. “Moeten ze dan nog een keer verhuizen?”, vroeg Japke, “wat een gedoe... ”

“Ja, een heel gedoe”, zei Sil, “want de notaris komt er ook nog aan te pas. Als iedereen in hetzelfde appartement wil. Dat heeft de Clientenraad zo afgesproken, dus ‘t zal wel goed komen. Maar ik begin er niet aan. Als ik éénmaal op m’n nieuwe plekje zit ga ik er niet meer weg, vanzelf”. Nou dat kon Japke zich wel indenken.

En Sil vertelde hoe dan het tweede en het derde huis gebouwd werden, met grote glazen verbindingen er tussen. Oh ja, en ook een nieuwe verpleegafdeling, de PG en de somatiek.

Foto: Sjoukje de Vries

Dat worden vier aparte huisjes, met een eigen voordeur en een huiskamer en keuken en voor elk nog een eigen zitslaapkamer. Net als thuis, maar dan anders. Kleinschalige zorgwoningen moeten dat worden. De bewoners kunnen daar zelf koken en piepers jassen, met een zuster vanzelf. Net als thuis, maar dan anders.

“Trouwens in onze nieuwe appartementen komt ook een hele keuken, met koelkast en inductie gasstel. D’r kan zelfs een magnetron in en een afwasmachine, maar die krijg je er niet bij. Die moet je zelf nog kopen”. “Lieve hemel”, zei Japke, “moet dat allemaal in zo’n klein kamerke als dit hier?” “Welnee, we krijgen een aparte slaapkamer en volgens Roeleven is de woonkamer dan nog drie keer zo groot, of twee keer, als nu hier in Avondrood”. “De Stilen” verbeterde Jort, “maar dan moet je zelf koken zeker en kun je niet meer van het huis eten”. “Wis en zeker wel”, zei Sil, “Roeleven had het nog gezegd dat je ook op je kamer eten kunt krijgen of in de grote zaal, het restaurant noemde ze dat”. Wonen en zorg werden gescheiden had Roeleven ook gezegd, maar dat begreep Sil niet helemaal. Jort had daar wél wat over gehoord: de bedoeling was dat je zelf blijft doen wat je nog kan en pas hulp krijgt als het niet meer gaat. Dat vond Japke een hele goeie. Eerder was haar omoe naar De Stilen gegaan. Ze had tot haar 70e op zich zelf in Hoorn gewoond en haar eigen huishouding gerund. Maar toen ze een maand in De Stilen zat kon ze zogenaamd geen koffie meer zetten, de zuster kwam het immers toch wel brengen...

“Maar ja”, zei Sil, “moet je dan voor je eigen boodschappen steeds naar de Spar in West?” “Welnee, dat hoeft vast niet, zei Jort, Willem Mier of een andere supermarkt komt het vast wel brengen. Want die nieuwe senioren willen natuurlijk wel hun eigen bekende merk en kwaliteit”. Bezorgd zei Japke: “Dan gaat Tafeltje dekje ook verloren zeker”. “Nee, nee” zei Sil, “Roeleven had gezegd dat Tafeltje dekje gewoon bleef bestaan, ze zouden zelfs kuultsje blijven maken!”

“En de aula, blijft die ook”, vroeg Japke, want daar was veel over te doen geweest, wist ze. Ja, die kwam er ook weer, multifunctioneel hadden ze verteld. Nou, dat had volgens Japke ook wel anders gemogen. Ze had de aula altijd al zo’n onvermijdelijke nooduitgang gevonden. Zit je altijd tegen je toekomst aan te kijken. “Ze kunnen er beter een peuterzaal of zo neerzetten”, zei ze, “dat fleurt wat op tenminste”. “Nu je het zegt”, zei Sil, “Ik heb op het bankje bij de bushalte gehoord dat er een kinderopvang komt”. “En er komt ook een lytse bieb, een pedicure en...” Japke wist niet wat ze hoorde, het leek wel een resort van Harry Westers: doen wat je wilt en kunt, en alle verzorging in de buurt.

Toen ze weer weggingen zwaaide Sil ze over de kale zandvlakte na. “Wat een gedoe voor die oude mensen” zei Japke tegen Jort. “Ja” zei die. “Maar goed dat die bouw voorbij is als wij zover zijn”. Maar daar wilde Japke niets van weten. Ze was van Oost en wilde nog lang niet naar West.

DE LYTSE BIEB
IN DE STILEN

De ouderen in De Stilen lezen veel!

Een blauwe kast met de tekst “Lytse Bieb” wordt open geklikt en opgevouwen. In het inwendige bevinden zich honderden boeken. Ria Bergsma, bibliotheek-medewerker van de bibliotheek in Midsland: ‘In De Stilen hebben we al jaren lang een service voor de bewoners van West die minder mobiel zijn. De enige bibliotheek van Terschelling staat immers in Midsland. Van deze voorziening wordt, vooral in het hoogseizoen en bij slecht weer, veel gebruik gemaakt.’

Twee keer per week komt er gedurende anderhalf uur een medewerker van de bibliotheek in De Stilen zitten. Op dinsdag en donderdag van half 4 tot 5. ‘Het loopt redelijk’ vertelt Bergsma. ‘De ouderen in De Stilen lezen veel. Vooral de grootletterboeken vinden gretig aftrek. Voor de slechtzienden hebben we ook een mooi aanbod aan luisterboeken. Er is een voortdurende aanvoer van grootletterboeken en luisterboeken. Het is echt een bibliotheek op maat! Een ieder kan zijn of haar wensen kenbaar maken en daar proberen we aan te voldoen.’

Straks komen we in De Stilen in de ontvangsthal bij de receptie. Er komt aan de wand een self-service. Zo zijn we in principe de hele week geopend. Ook voor de mensen van West wordt dit een plek waar ze boeken kunnen ophalen (bestellingen) en inleveren. Eén keer per week komt er iemand van Midsland voor wensen, advisering, reserveringen en andere informatie. We kunnen hier ook reserveren uit alle bibliotheken in Friesland.

‘Het is echt een bibliotheek op maat!’

‘Wat mij energie geeft is het contact met mensen. De sociale functie van mijn werk. Goed om te zien dat er rond boeken contact ontstaat.’

Stichting “Vrienden van De Stilen”*, zoekt donateurs.

Vrienden van De Stilen werft fondsen (giften, legaten en/of andere schenkingen) om extra geld voor activiteiten en voorzieningen bijeen te krijgen. Aanvullend op wonen-zorg-welzijn, waarbij het aan te schaffen materiaal of de te organiseren activiteit:

- niet individueel gericht is;
- niet is te financieren uit het reguliere budget;
- ten goede komt aan een groot deel van de bewoners.

Voorbeelden zijn de inrichting, bijzonder meubilair, een tijdschriftentafel, materialen voor activiteiten, geluids-apparatuur, spelletjes, computers of andere zaken die bevorderlijk zijn voor het welzijn en welbevinden van de bewoner in De Stilen.

Penningmeester is Klaas R.H. Visser
Bankrekeningnummer: 3424.15.050
tnv Vrienden Zorgcentrum De Stilen,
Longway 2
8881 CN Terschelling West

**De Stichting heeft een ANBI-status per 1/1/2009.
Dus eventuele giften e.d. zijn aftrekbaar bij de
belastingaangifte en bij legaten worden er geen
kosten ingehouden.*

En het biedt vooral plezier om mensen datgene te geven dat ze willen hebben. Zo lenen we bijvoorbeeld ook de Daisy-rom speler uit. Dit speciale apparaatje met grote knoppen is erg handig voor oudere mensen om luisterboeken te gebruiken. Ook fijn voor mensen die slecht zien of ernstig ziek zijn.’

NORBERT HATTINK,
MH-KINAESTHETICS TRAINER
EN FYSIOTHERAPEUT

Bewegen volgens MH - Kinaesthetics

De zorg in Nederland is aan het veranderen. In plaats van een zorgcentrum worden wonen en zorg steeds meer uit elkaar getrokken. Cliënten willen wonen en zorg met behoud van hun zelfstandigheid. Wonen met alleen zorg wanneer dat nodig is. Voor De Stilen betekent dat niet alleen veel meer vraaggericht werken maar ook zoeken naar nieuwe mogelijkheden.

In maart 2011 maakten we op De Stilen zo kennis met MH-Kinaesthetics. MH-Kinaesthetics is door één van onze eigen medewerkers “ontdekt”. De manier waarop Kinaesthetics de zorg benadert stond haar aan en wekte haar nieuwsgierigheid. Het uitgangspunt van Kinaesthetics is: Alles wat mensen doen is met beweging verbonden. De manier waarop we zelf ons gewicht bewegen tijdens een activiteit heeft invloed op onze gezondheid.

De manier waarop een zorgmedewerker zijn gewicht beweegt is van cruciaal belang voor zijn gezondheid. Maar een medewerker heeft niet alleen de controle over zijn eigen gewicht, vaak neemt hij ook nog de regie over het gewicht van de cliënt. Dit maakt het werk nog veel zwaarder en blessuregevoeliger. Dit terwijl de cliënt vaak meer zelf kan dan beiden weten.

Wat is MH-Kinaesthetics?

MH-Kinaesthetics is een methode die door twee Amerikaanse wetenschappers is ontwikkeld en al sinds de 70-er jaren bekend is. MH-Kinaesthetics geeft gebruikers de middelen om menselijke beweging effectiever uit te voeren. Het is een methode die de gebruiker laat nadenken over zijn manier van bewegen en hoe hij deze kan optimaliseren. Met MH-Kinaesthetics zal de cliënt waar mogelijk veel actiever meebewegen met een medewerker zodat men meer samen een

actie uitvoert. Dit heeft uiteraard een positieve uitwerking op de gezondheidsontwikkeling van de cliënt en op die van de medewerker.

Nadat er in januari 2010 een informatieronde had plaatsgevonden hebben we besloten om met ingang van maart 2011 met Kinaesthetics scholingen te beginnen. Inmiddels is de eerste cursus onder leiding van Norbert Hattink (eigenaar van het Niveb.nl, MH-Kinaesthetics Trainer en Fysiotherapeut) afgerond. De negen cursisten waren onverdeeld enthousiast. Uitspraken als “Verrassend dat men met zo weinig inspanning zoveel beweging bij een cliënt kan uitlokken”, “De bewoners kunnen meer dan we denken”, “Het is zo logisch en begrijpelijk”, “Ondanks mijn gewrichtsproblemen kan ik toch die bewoner verzorgen” en “De bewoner vindt het prettig om zelf meer te kunnen” zijn aan het einde van de cursus geuit. Ook willen we doorleren. Dat is deze zomer georganiseerd. Dan komt Thea Piel (Kinaesthetics Trainer) enkele maanden bij ons werken en waar nodig ons ondersteunen.

Verder is er een tweede basiscursus gepland in de maanden oktober en november 2011 en wordt er geïnventariseerd hoe MH-Kinaesthetics binnen onze facilitaire dienst kan worden gebruikt. Als laatste actiepunt willen we graag kijken hoe we familie kunnen betrekken bij deze nieuwe werkwijze.

Met MH-Kinaesthetics zijn we nog meer in beweging gekomen. Het personeel krijgt meer regie over zijn eigen beweging en leert de bewoner hoe hij de deelname aan een gezamenlijke beweging kan vergroten. Dit alles met als doel de gezondheid van onze medewerkers, van onze cliënten en van de organisatie verder te ontwikkelen.

Gehoorapparaat

Wist u dat u ook uw gehoorapparaat kunt opladen met zonne-energie? Er zijn al ruim zesduizend laders op zonne-energie in omloop (met name in de ontwikkelingslanden omdat de batterijen daar zo duur zijn.)

Foto: Sjoukje de Vries

Getijden-energie

Wie ooit een speelbal van de golven is geweest in de branding weet dat de kracht van de zee niet moet worden onderschat. Het Electric Power Research Institute heeft berekend dat golf- en getijdenenergie 7% van de Amerikaanse Energiebehoefte zou kunnen dekken! In 2009 werd bij Borsele een proefopstelling in gebruik genomen. Wij wisten natuurlijk allang dat je energie krijgt van de branding...

Deltaplan energiebesparing Noorderbreedte

Noorderbreedte spant zich in om in de jaren 2009-2013 duurzame investeringen te doen om het milieu te ontlasten en energie te besparen. In het deltaplan energiebesparing hebben we afgesproken dat we bij nieuwbouw, zoals De Stilen, naast traditionele oplossingen ook het toepassen van duurzame oplossingen onderzoeken.

Duurzame oplossingen zijn schoner en dus beter voor het milieu en leveren een beter binnenklimaat en comfort op. Ze hebben vaak minder onderhoud nodig en gebruiken minder energie. Op termijn verdienen ze zichzelf terug. Uiteindelijk kan het leiden tot het vermijden van investeringen in infrastructuur door lokale opwekking van duurzame energie (zoals zonnepanelen, bodemopslag).

Hierom wil Noorderbreedte meewerken aan een verantwoord gebruik van energie en daarvoor bij aanvang meer investeren dan bij traditionele oplossingen. Als duurzame oplossing wordt o.a. gedacht aan verbetering van de isolatiewaarde van gevels, vloeren en daken, maar ook meerlaagse beglazing, CO2 gestuurde ventilatieroosters, warmte-terugwinning, zonnewering, bodemopslag, warmtepomp technieken met gratis koeling, lage temperatuur trajecten, zonnepanelen, LED-verlichting, etc. De nieuwbouw op locatie De Stilen Terschelling is hier een mooi voorbeeld van.

Bron: notitie energie-efficiëncy
Noorderbreedte april 2010

Foto: Sjoukje de Vries

Milieu-weetjes

Foto: Sjoukje de Vries

UNESCO werelderfgoed Waddenzee

Sinds juni 2009 is de Waddenzee UNESCO werelderfgoed. Daarmee is de Waddenzee gelijkgesteld aan beroemde natuurgebieden als Yellowstone in de Verenigde Staten en de Kilimanjaro in Tanzania. Wereldwijd wordt erkend dat de Waddenzee van bijzonder belang is voor onze planeet.

De Waddenzee is een ongeëvenaard dynamisch landschap. Nergens ter wereld kom je zo'n uitgestrekt en gevarieerd gebied tegen, ontstaan onder invloed van eb en vloed en waar veranderingen dagelijks merkbaar zijn. Een uitgebreid stelsel van geulen en geultjes wordt afgewisseld door strakke drooggevallen zandplaten. Je vindt er mosselbanken, voedselrijk slikwad, uitgestrekte kwelders, maar ook witte stranden en duinen en hier en daar wuivende zeegrasvelden. Deze variatie van landschappen maakt de Waddenzee tot een uniek leefgebied. De Waddenzee is een onmisbare tussenstop voor miljoenen vogels tijdens hun trektocht. En meer dan 10.000 vaak zeldzame plant- en diersoorten vinden hier hun thuis! De Waddenzee - Uniek in de wereld!

www.werelderfgoed.nl

DE STILEN GAAT DUURZAAM

De Milieujutter

Stichting De Milieujutter is een non-profit organisatie, opgericht met de doelstelling het strand en de duinen van Terschelling schoon te maken en schoon te houden van onafbreekbaar zwerfvuil.

Terschelling is een prachtig eiland in de Waddenzee dat overwegend bestaat uit diverse natuurgebieden, geflankeerd door een breed en ruim 30 kilometer lang strand. Deze natuurlijke zeewering ligt aan de Noordzee, een drukke vaarroute waarin naar schatting jaarlijks 20 miljoen kg. afval wordt gedumpt. Men heeft berekend dat ongeveer 15 % van het afval terecht komt op de Nederlandse kust, waarvan het grootste deel op de waddeneilanden.

Deze enorme hoeveelheid zwerfvuil is niet alleen uit esthetisch oogpunt een storende factor in de natuur, maar ook ernstig vervuילend, omdat het voor een groot deel bestaat uit chemisch afval, zoals verfblikken, vaten met zeer giftige of bijtende stoffen, spuitbussen, visnetten, plastic flessen, touw-werk, verpakkingsmateriaal, glas etc. etc.

Meer info: www.demilieujutter.nl

Foto: Sjoukje de Vries

Voeden

Van het gehele niet met ijs bedekte aardoppervlak is 38% nodig om de hele wereld te voeden.

De Stilen
Longway 2
8881 CN West-Terschelling
Telefoon: (0562) 446 400

www.destilen.nl

5 november 2009
De eerste paal wordt
geslagen

29 april 2010
Het hoogste punt
wordt bereikt

oktober 2010
Oplevering Duintuin
11 en 13 en verhuizing

November 2010
De huisarts en
fysiotherapie verhuizen
naar hun nieuwe
praktijk

Oktober 2011
Oplevering Longway 4

21 september 2009
De bomen worden
gerooid, start van de
bouw

7 april 2010
De gebouwen krijgen
kleur, metselen vangt aan

22 juni 2010
De steigers worden
weggehaald

8 november 2010
De eerste sloop van
het oude gebouw

Januari 2011
De eerste paal voor
Longway 4 wordt
geslagen

Eindef 2012
Definitieve
oplevering van
de nieuwe Stilen

NOVEMBER 2011

Foto cover en achterzijde: Gerrit Bart Volgers